

بخشنامه‌های جدید... (1405) ...

doi:10.21809/vahobijana.1405 (1405) ...

دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران

جستجو

صفحه اصلی

مرور

اطلاعات نشریه

راهنمای نویسندگان

ارسال مقاله

داوران

تماس با ما

تبیین مفاهیم نظری سیدقطب درباره ماهیت وجود اسلامی

مقالات آماده انتشار

نوع مقاله : مقاله پژوهشی

نویسنده

حسن بخشی زاده

استادیار، گروه جامعه‌شناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

10.22059/jstmt.2026.406061.1841

چکیده

مقدمه:

این مطالعه با هدف تحلیل ایده‌های نظری و عملی سیدقطب درباره ماهیت وجود اسلامی انجام شده است، با تمرکز ویژه بر اثر برجسته او، معالم فی الطریق (نشانه‌های راه)، به منظور کمک به فهم اندیشه معاصر اسلامی و چارچوب‌های تمدنی.

روش‌ها:

پژوهش از تحلیل محتوای کیفی ساختاریافته مبتنی بر روش مایرینگ (۲۰۱۴) استفاده می‌کند. کدگذاری باز استقرایی برای شناسایی مفاهیم کلیدی مانند توحید، جاهلیت و شریعت به کار گرفته شد و سپس این مفاهیم از طریق کدگذاری محوری به زیرموضوع‌ها سازماندهی شدند. سنتز موضوعی، دسته‌بندی‌های کلی را ایجاد کرد که اصلاح اخلاق فردی را با بازسازی اجتماعی پیوند می‌دهد و شفافیت تفسیر، دقت روش‌شناختی و انسجام مفهومی را تضمین می‌کند.

یافته‌ها:

یافته‌ها نشان می‌دهند که سیدقطب، وجود اسلامی را به عنوان یک نظام یکپارچه تصور می‌کند که ایمان نظری را با کاربست عملی ترکیب می‌کند. او بر اراده فردی، پایبندی به شریعت و ایجاد گروه پیشتاز برای هدایت تحول اجتماعی تأکید دارد. چارچوب او به طور صریح خشونت و افراط‌گرایی را رد کرده و وجود اسلامی را به عنوان یک پروژه تمدنی جامع معرفی می‌کند که رفتار فردی، نهادهای اجتماعی و حاکمیت با اصول الهی هماهنگ هستند.

نتیجه‌گیری:

نشانه‌های راه هم به عنوان یک منشور نظری و هم به عنوان یک راهنمای عملی عمل می‌کند و مدلی منسجم برای اجرای اصول اسلامی در حوزه‌های فردی، اجتماعی و نهادی ارائه می‌دهد. چارچوب فکری سیدقطب بینش‌های مهمی برای مباحث معاصر درباره اندیشه اسلامی، حکمرانی اخلاقی و نوسازی تمدنی فراهم می‌آورد و نشان می‌دهد که چگونه ایمان هنجاری می‌تواند در ساختارهای عملی جامعه تحقق یابد.

کلیدواژه‌ها

- وجود اسلامی

- نشانه‌های راه

- اندیشه معاصر اسلامی

- سیدقطب

- شریعت

موضوعات

- بازخوانی و تفسیر ایده‌های متفکران شاخص مسلمان

عنوان مقاله [English]

Explanation of Sayyid Qutb's Theoretical Concepts on the Nature of Islamic Existence

نویسنده [English]

Hassan Bakhshizadeh

Assistant Professor, Department of Sociology, Faculty of Social Sciences,

University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

چکیده [English]

Objective:

This study aims to analyze Sayyid Qutb's theoretical and practical ideas regarding the nature of Islamic existence, with particular focus on his seminal work *Ma'ālim fī al-Ṭarīq* (Signposts on the Road), to contribute to the understanding of contemporary Islamic thought and civilizational frameworks.

Methods:

The research employs structured qualitative content analysis based on Mayring's (2014) method. Inductive open coding was used to identify key concepts such as Tawhid, Jahiliyyah, and Sharia, which were then organized into subthemes through axial coding. Thematic synthesis generated overarching categories linking individual ethical reform with societal reconstruction, ensuring interpretive transparency, methodological rigor, and conceptual coherence.

Results:

The findings indicate that Sayyid Qutb envisions Islamic existence as an integrated system that combines theoretical faith with practical application. He emphasizes personal devotion, adherence to Sharia, and the establishment of a vanguard group to guide societal transformation. His framework explicitly rejects violence and extremism and positions Islamic existence as a comprehensive civilizational project in which individual behavior, social institutions, and governance are aligned with divine principles.

Conclusions:

Signposts on the Road serves both as a theoretical manifesto and a practical guide, providing a coherent model for implementing Islamic principles across personal, social, and institutional spheres. Qutb's intellectual framework provides key insights for contemporary discussions on Islamic thought, ethical governance, and civilizational renewal, demonstrating how normative faith can be realized within the practical structures of society.

کلیدواژه‌ها [English]

Sayyid Qutb

Islamic existence

Signposts on the Road

Modern Islamic thought

Sharia

پژوهش‌های معمدکری

اجتماعی نظرفکرانه

دو فصل
| سال پنجم، شماره اول، بهار و تابستان

شاپا: ۵۲۴۰-۲۵۳۸

تحلیل عناصر مفهومی گفتمان بیداری اسلامی در کلام مقام معظم رهبری از منظر تحلیل گفتمان

محمد میرزایی، علی ربانی

اقتصاد دانش بنیان در منظومه فکری مقام معظم رهبری (با تأکید بر الزامات اقتصاد مقاومتی)

بهرام بیات

توسعه و جامعه آرمانی

مفهوم عدالت از دیدگاه فارابی و ابن خلدون

غلامرضا جمشیدیها، ش

بررسی تطبیقی ویژگیهای حکومت اسلامی از منظر امام خمینی (ره) و سید قطب

یحیی بوذری نژاد، شاهین زر

ارزیابی کاربست قوانین معاملات اسلامی در نظام قراردادهای بازار سرمایه ایران

علی اصغر سعیدی

در مسیر نظریه رهبری حکیمانه اسلامی

حمزه صمدی میارکلانی، حس

مقالات آماده انتشار، پذیرفته شده

انتشار آنلاین از تاریخ 07 فروردین 1405

فایل ها

XML

سابقه مقاله

تاریخ دریافت: 20 آبان 1404

تاریخ بازنگری: 24 اسفند 1404

تاریخ پذیرش: 07 فروردین 1405

تاریخ انتشار: 07 فروردین 1405

هم رسانی

ارجاع به این مقاله

آمار

تعداد مشاهده مقاله: 17